

Alles vaadeldud vormirühmast absoluutselt palju kõrgem ja reljeefilt kaugelt vahelduvam on kihelkonnast eraldi asuv Vastse-Otepää vald. Harvemini asetatud suuremad kühmad ja kuplid vahelduvad valitsevate ja vormilt ülierinevate vähemate moodustustega, andes üksnes valla edelanurgas Kolga talu ümbruses ruumi vähe lainjale tasandikule ja langedes idas ja idakagus järsult laia lõuna-edelast põhjakirdesse kulgevasse Sirvaste-Pigaste lammorgu. Viimane on kõige selgejoonelisem avalohk kogu kihelkonnas. Kaugelt kitsama lammiga, ent vormilt hästi kujunenud on Vidriku mõisa ja Oru talu vahelt loodest kakku Võrumaale suunduv järsuveeruline org, milles Voki-Truuta jt. aheljärved aset on leidnud. Palju ebamäärasemad, olgugi laiemad (sagedad orulaiendid!) avalohud on Elva ja Väike-Emajõe orud. Esimene neist kulgeb üldiselt Voki-Truuta oruga ühest

J. Pääsuke'se foto E. R. M. kogudest.

87. joon. Maastik Sinijärve ümbruses.

suunast, s. o. kagust loodesse ja muutub kihelkonna loodepiiril Paluoja orgu suubudes laiaks orundiks, et Hellenurme pool selgejoonelisemaks muutudes jälle ahenduda. Väike-Emajõe org on eelmise sarnane, ent rohkem selgejoonelisem ja Sirvaste-Pigaste lammoruga ühtlaselt suunatud.

Otepää on üks selgejoonelisemaist ja ilusamaist jää-aegseist kuhjumisaladest. Oma vormide korrapäratu levimise ja reljeefi rahutusega esindab ta tüübilist jää-aegset servamoodustuste ala, kus korduvalt on aset leidnud suurejoonelised marginaalsed kuhjumised. Ta on tekkinud edasi-tagasi nihkuva jää serval, kus valitses jää, ent toimis ka vesi.

Enamasti on Otepää kõrgendikud sortimata liivasest ja liivakasning lubjakassavisest ainesest, milles tavaliselt rohkesti kruusa ja munakaid. Sageli on kõrgendikkude 20—30 sm paksu pealmise mullase- ehk huumusekihi või põllupinna all puhas sömerliiv või jälle